

S'Esclop

13

Quadern cultural

II època, any III
3,25 €

Mallorca, gener-febrer 2004

Fotografia de Robert

CARME BENNÀSSAR
VICENÇ CALONGE
BIEL FLORIT
MANEL GARCIA GRAU
VÍCTOR GAYÀ
ANDRÉ MARISSSEL
TOMEU MARTÍ
JAUME MESQUIDA

MIQUEL MESTRE
JAUME MUNAR
BERNAT NADAL
JOAN POMAR MIR
PONS PONÇ
GUILLEM SIMÓ
MATIES TUGORES
TOMEU VANRELL

PERE XERXA
IL·LUSTRACIONS:
RICARD ANCKERMANN
AINA BONNER
FRANCESC CALVET
PAULA COMPANYY
ANTONI GELABERT
BERNADÍ HOMAR

JOSEP PLANAS
ROBERT
YOLANDA RODRÍGUEZ
SERAFÍ SARD BRUNET
MIQUEL J. SERVERA
GUILLEM SIMÓ
MAGDALENA VIDAL
TONI VIDAL

Editor: **S'Esclop**
associació cultural

Director:
Joan Fullana
<joanfullana@terra.es>

Consell de Redacció:
Rainelda Palerm
Gaspar Servera
Miquel J. Servera
Magdalena Vidal

Administració:
S'Esclop

Apartat de correus 332
07181 Palmanova (Calvià)

Telefons:
971 - 439209
971 - 693933
Fax:
971 - 734012
<sesclop@hotmail.com>

Publicitat:
639 - 954223

Coberta:
Robert

Disseny:
Joan Fullana &
Miquel J. Servera

Tractament d'imatges:
J. Domènech &
Miquel J. Servera
Iñaki Macià
Miquel Ensenyat

Impressió:
Loracar SL

Dipòsit legal:
PM-2551-2003

Carme Bennàssar	11
Vicenç Calonge	17
Biel Florit	12
Joan Fullana	3
Manel Garcia Grau	20 i 21
Víctor Gayà	25 - 27
André Marissel	29
Tomeu Martí	12
Jaume Mesquida	23
Miquel Mestre	22 i 23
Jaume Munar	28
Bernat Nadal	5
Joan Pomar Mir	8
Ponç Pons	7
Guillem Simó	18 i 19
Maties Tugores	29
Tomeu Vanrell	13
Pere Xerxa	30
<i>Il·lustracions:</i>	
Ricard Anckermann	32
Aina Bonner	6
Francesc Calvet	13 i 16
Paula Company	30
Antoni Gelabert	8
Bernadí Homar	23
Josep Planas	17
Robert	1 i 21
Yolanda Rodríguez	28
Serafi Sard Brunet	27
Miquel J. Servera	14, 15 i 31
Guillem Simó	18
Magdalena Vidal	11
Toni Vidal	16

S'ha fet un tiratge de 501 exemplars numerats del 0 al 500. Aquest és el número 8.

S'Esclop no té el suport econòmic de cap institució privada ni rep ajudes de cap organisme autonòmic o municipal.

És de ben nascuts ésser agraïts *

És de ben nascuts ésser agraïts; i, per això mateix, vull donar les gràcies a la vida, perquè, al costat d'aspectes desagradables inevitables, ens ha donat l'oportunitat de gaudir d'obres humanes com l'arquitectura, l'escultura, la pintura, la música, el cant i la dansa, la literatura en totes les seves vessants i de totes les altres variants artístiques; i crec que aquestes activitats donen la mida i l'alçada a que podem arribar amb el pensament. Visca la creació!

Moltes i sinceres gràcies als que han volgut prendre part avui en aquest senzill acte cultural, perquè, de veres, no hauria estat possible sense el seu voluntarisme i la seva generositat personal. Gràcies en particular a la família Bauçà de Mirabò per la seva generositat en deixar-nos usar unes hores aquest teatre.

Aquest acte és un vertader miracle. No fa gaire setmanes va estar en perill de desconvocar-se, perquè una institució local -de la que no vull recordar-me'n ni del seu nom- va incomplir la seva paraula de respectar els acords anteriors al canvi de propietat.

Nosaltres estimam la nostra cultura, la nostra llengua i el nostre poble i, per això mateix, ara som aquí.

Mates la llengua si no l'uses!

Mates la llengua si no la transmetes a les noves generacions!

Mates la terra si no l'estimes i en permetes la seva destrucció!

Mates la cultura si no en facilites el seu aprenentatge i no la mostres a la gent! La mates si no poses tots els recursos a l'abast dels seus artífexs.

Mates i ofegues el poble si no li dones tots els mitjans perquè tregui lliurement totes les seves possibilitats creatives i d'expressió.

Però...

"Nosaltres venim d'un llarg silenci"... sí, això no és meu, és d'en Raimon... i "Sou vosaltres que heu fet del silenci paraules..." és d'en Llach...; però, si que són paraules meves: "A mal temps, bona cara!" I ara els nostres semblants haurien de ser resplendents... Perquè no és en la bonança quan es veu el tremp i la vàlua de les persones. Vull afegir que d'aquells que obstaculitzen actes com el d'avui, passat el temps, no se'n recordarà ningú.

Però, d'això n'estic segur -i no exerceix mai de profeta- de molts dels que són presents avui aquí, d'aquí cent anys i encara per molt més temps en l'avenir, se'n guardarà bon record. I se'n tindrà memòria perquè han servat la nostra cultura, la nostra llengua i perquè estimen la nostra terra i el nostre poble; a tots ells, una vegada més, moltes gràcies pel seu tremp i, sobretot, per la seva generositat.

He dit.

Joan Fullana

* Paraules de salutació pronunciades al Teatre del Palau del Rei Sanç en ocasió del

II Vespre de poesia a Valldemossa, celebrat el 7 de febrer de 2004

Bernat Nadal

Bernat Nadal neix a Manacor el 2 de desembre de 1950. Coneix les primeres lletres en el convent de les Benedictines. Dins classe parlen català i fins i tot el llibre de "doctrina" és en català, malgrat les pressions que reben del rector i fins i tot del bisbe Jesús Enciso. S'inicia en les rondalles per mitjà de lectures familiars en veu alta.

Cursa batxillerat a l'institut Ramon Llull de Manacor, període en què, a classe, mai no es va parlar de la llengua catalana, ni hi havia cap assignatura en la nostra llengua.

Als setze anys, inicia col·laboracions al setmanari local «Arriba», en castellà, de to crític. La coneixença de mossèn Jaume Serra i la del poeta Miquel Àngel Riera el porten a valorar i estudiar el català com a vehicle de comunicació, en especial com a eina literària.

Comença una etapa de lectures i de coneixences: Blai Bonet, Josep Maria Llompart, Guillem d'Efak, Bernat Vidal i Tomàs... i, als devuit anys, ja escriu el seu primer llibre de poemes: *La desintegració del desig*. Li segueixen: *Elegies*, *Tretze poemes* (dins «Poesia 72»), *Contribucions especials*, *Estrúmbol*, *Gai Saber*, *Teorema del somni* i dos reculls de tipus antològic. També va publicar una narració, titulada *Petrus*, a la col·lecció «Espurnes».

Després d'un llarg període sense escriure, d'ençà de 1996 torna a conrear la poesia.

Té dos poemaris pendents de publicar.

R.

NEUS I CÈLIA ESCOLTEN LLUÍS LLACH

**Com el vaixell que anhela arribar a Ítaca
amb timoner que ha errat cent deu vegades
l'intent de ser feliç i clama al vent
que li amansi les ombres del desig...
també nosaltres tenim pressa - trist
tesor - voldríem arribar, amb records
nítids, a l'exquisida plenitud,
a la salvació, que és dir adéu
per darrera vegada amb la memòria
fèrtil d'intimitats, creient saber
que, almenys un dia, hem fet feliç algú.**

**El temps no és infinit i tanta llum
de res serveix si un altre
no ens recorda.**

**Us he de dir, però: no em sedueixen
Ítaques, ni trescar camins plaer
em dóna. El món agonitza i el viatge
no és bell, arreu del món hi veig dolor.
Els somnis són breus si la vida és digna,
millor serà voler gaudir amb frisança
de qualsevol plaer fugaç i tot
seguit, amb ràbia, enfonsar la nau.**

Bernat Nadal

(Inèdit)

Ponç Pons va néixer a l'illa de Menorca -a Alaior l'any 1956-; aquest menorquí, catedràtic de literatura, imparteix classes a l'institut del seu poble natal i concep la poesia com a una forma de coneixement i la conrea des del camp de Menorca; escriu a mà i ho fa, en una volguda solitud, de nit i a una caseta rural que es diu «Sa Figuera Verda» amb llum d'espelmes.

Ja de ben jove, sentí que la literatura era una activitat que ho pagava fins que, contagiats per la febre creativa, esdevengué una forta passió. L'acostament i coneixença de la llengua pròpia va ser veritablement autodidàctica, -pensam que és un acte de voluntarietat exemplar en un època poc propensa a fer-ho-, perquè en va aprendre ell mateix ajudant-se amb una gramàtica de Francesc de Borja Moll.

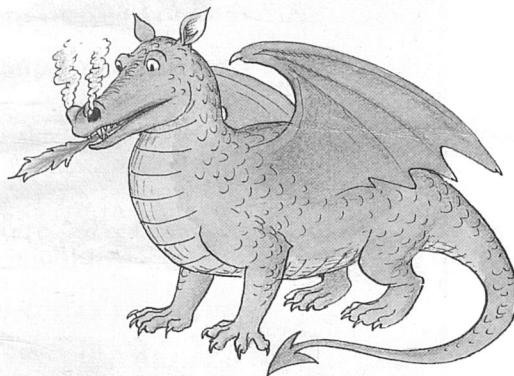
Ponç Pons, a més de la poesia, conrea altres gèneres literaris, com la narrativa. Una altra vessant de la seva activitat creativa són els contes infantils; l'any 1992 comença a publicar-ne. Juntament amb l'artista Francesc Calvet, va donar a conèixer *Abissínia*, on al costat dels dibuixos que l'il·lustren, hi trobam poemes i narracions breus. D'altra banda, ha guanyat guardons de gran prestigi i la seva obra s'ha traduït a l'anglès, l'alemany, el francès i el romanès, a més de en llengües més llunyanes com el xinès; i també a l'hongarès, el txec i el neerlandès. Entre d'altres autors lusitans, ha traduït l'obra de Sophia de Mello Breyner Andreassen.

En el seu corpus literari trobam reflexions culturals i ecolingüístiques de gran fondària. El seu pensament s'ha enriquit amb l'estudi i l'admiració sincera pel pensador Spinoza i la lectura dels estimats Seferis, Quasimodo i Pessoa. Coneix en profunditat les literatures portuguesa, francesa i italiana, però aquest coneixement de l'obra d'autors estrangers no l'ha allunyat del seu entorn vivencial ni l'ha fet caure en el parany del cosmopolitisme, ans al contrari, l'ha refermat en la seva condició d'illenc i, així, s'afirma com a menorquí fins al moll dels ossos i, així, en els seus escrits d'abast universal amb referències literàries molt diverses, hi trobam un ús intel·ligent i d'estima de valuosos vocables menorquins i la voluntat d'ésser com és.

R.

EL DRAC BASILI

Dibuixos d'Aina Bonner

Il·lustracions a *El Drac Basili* d'Aina Bonner

FUMERES DE TARDOR

L'esilio che m'è dato onor mi tegno.
Dante

Des del camp menorquí m'acomíad mentre encenc
fogueres de brancam com ofrenes per tu.
La passió d'escriure i llegir m'ha portat
dissident lluny del món literari i no vull
formar part de cap grup limitat per l'edat
(tenc més segles que Homer) que no sigui d'amics.
Els antòlegs no saben on m'han de ficar.
M'estim més, solitari, ser una illa dins l'illa.

WALSER, EL PASSEJANT

Ha vingut ben mudat amb corbata i capell.
Duia al braç un paraigua a pesar de fer sol.
S'ha assegut a l'aljub, ha contemplat el camp
i amb un gest amorós ha dit: Tot és tan bell
que em fa pena deixar aquests camins per ser un mort.
Li he dat aigua i els moixos li han pujat damunt,
les gallines, però, li han vist cosa d'estrany.
M'ha parlat amb tendresa dels anys que ha viscut
tancat a un sanatori de malalts mentals.
Si pogués tornar a viure, m'ha dit, t'assegur
que..., i molt trist s'ha aturat amb un rictus de plor,
mentre el gall espantat per una ombra ha fugit.
S'ha posat bé el capell, ha exclamat bondadós:
Adéu. Torn a l'infern!, i m'ha donat la mà.
Quan partia he volgut regalar-li uns quants ous.
Allà on vaig, ha rigut, el real no existeix.

Ponç Pons

La gramàtica del cos i el cor

Amb mil carícies sabré
cada racó del teu cos,
cada plec dels llençols que t'abracen...
Podré endevinar el perfum
dels cabells i la pell
a ulls clucs, a les fosques...
Acariciar-te l'esquena
ran ran l'ossada de les vèrtebres
des del clatell, fins on neixen
les anques...
Intuir que el teu silenci
i els alens que quasi són absents
és un intent,
són uns instants
d'encalçar amb la punta
dels meus dits,
que els sentits hi sentin...
Un exercici
on la gramàtica del cos i el cor
escriu amb lletra clara.
Hi són presents, tots els sentits de sempre,
el cap i la post del pit, també s'hi apunten...
Ara mateix, els cinc sentits són set,
o vint-i-un. O un de sol.

La nit, tu i jo, i ningú més...

Quan s'acabi l'alè

No esper, quan s'acabi l'alè,
grans miracles, ni balanços,
ni lloances, ni històries...
Sols desig
que em trobi
amb quimeres i feines,
no acabades de fer.
Els amics i els meus fills,
ja em coneixen prou bé.

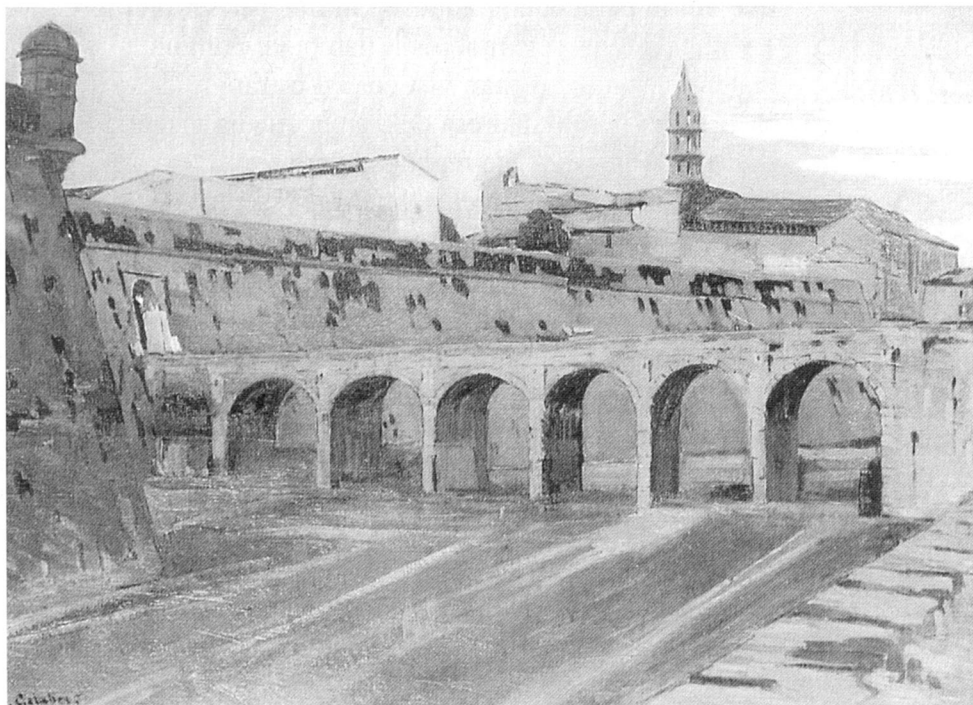
Quan s'acabi l'alè
tenc ben clar,
que voldria partir
jo el primer,
que després de tants anys
no podria,
ni sabria, enyorar-te...

Joan Pomar Mir

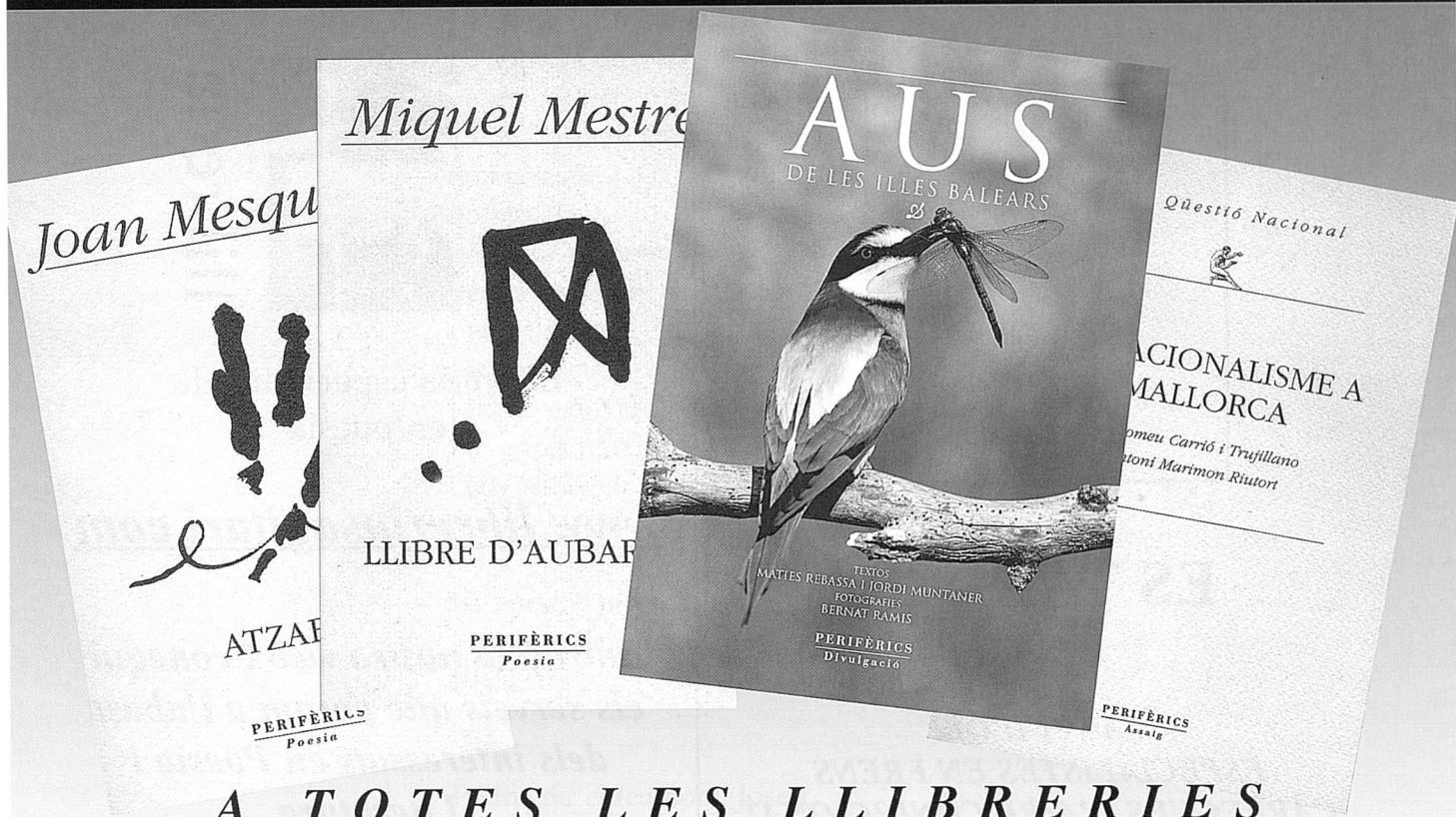
del poemari encara inèdit
Llacorar els sentits

Premi de poesia
Illa de Formentera /
Marià Villangómez
2003 (ex-aequo)

Antoni Gelabert, *Porta des Camp*

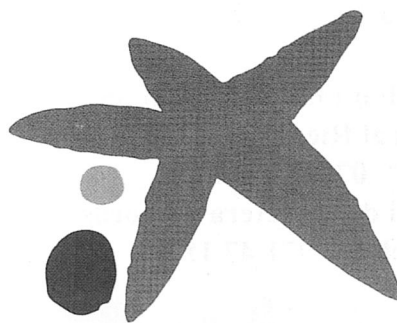
NOVETATS DE PERIFÈRICS

A TOTES LES LLIBRERIES

PERIFÈRICS

Can Serinyà 9, 2n - 07003 Palma (Mallorca) - Tel. (971) 72 79 39 - Fax (971) 71 95 65 - baltar2@baltar.infonegocio.com

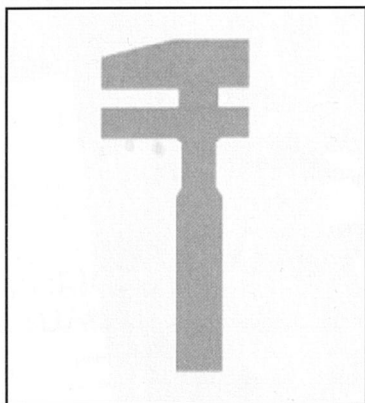

"la Caixa"

**235 Oficines
al seu servici**

*L'oficina de Joan Alcover,
07006 Palma,
al seu servici*

Joan & Pedro

ES TALLER

*CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
(AC)*

*POSTA A PUNT DE MOTOR
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASASAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA*

Telèfon i fax 971 75 53 65
C/ General Riera, núm. 25, baixos
07003 Palma

Servei de carretera 24 horas
telèfon 971 47 15 38

www.comercialmallorca.com

S AGITARI

libreria

Llibreria especialitzada
en poesia

www.libreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui
els serveis que posam a l'abast
dels interessats en Poesia i
Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
contra reemborsament

Servei de recerca de títols
de qualsevol especialitat

*Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca*

Pàrquing a 50 metres

Podria dir el teu nom,
però sé que ets lluny,
en un espai de temences,
de dubtes i de pors,
on no permets mai l'entrada,
en un espai on enyores
no saps què,
no saps qui,
però que recorres aviat,
perquè coneixes els racons
i fas i desfàs,
i ets i no ets,
i hi vas i en véns com a senyor de la nit.
No goses mirar-nos
i ens espies els moviments.

La finestra encesa.
La remor de l'aigua.
El silenci.

Podria dir el teu nom, Josep,
però sé que no em sentiràs.
Has triat la fondalada de l'oblit.

A Magdalena.

(Inèdit)

Carme Bennàssar

Na Dolça, dibuix a llapis de Magdalena Vidal

“En Biel Florit és un poeta autodidacta, fet a sí mateix, que és com dir fet a cops de vida, però amb una identitat d'escriptor ben marcada i rotunda. El seu estil és serè, clar, planer i elegantment eloqüent. En Biel, aquest mariner de terra endins i pagès d'alta mar, se sap «Inventor d'àmbits buits» i confessa que «alguna vegada escric sols per no oblidar-me'n».

La poesia de Florit ens captiva perquè ens entra pels ulls i per la pell, potser perquè com escrivia el propi autor fa uns anys: «Com sempre, dins el solc de la meua producció poètica, hi vaig semblant tot allò que m'entra per la pell, sense premeditació ni ordre ni concert. Jo no m'he plantejat mai un sol poema, no he manat mai, ans a l'inrevès, ell em comanda a mi. Els versos em neixen al paper com el lletzó floreix a les encletxes de les parets: perquè el vent hi ha portat la llavor en un cúmul de coincidències.».

El discurs poètic d'en Biel és ple d'una saviesa vetusta i atàvica. Hi ha en ell una intel·ligència subtil i antiga, feta d'experiència i d'experiències. De vivències, perquè aquest és el camí, l'únic camí cap a l'excel·lència, com caminar descalç «amb els peus amarats de terra / posat tranquil, resignat però segur / trepitant pedreny esquerp, feridor; / punxant vidres d'agravis centenaris».

Tot plegat fa de Biel Florit un poeta imprescindible en aquest començament de mil·lenni. Tan imprescindible com aquells avantpassats de qui en Biel es confessa deutor: «Aquella gent amb calçada calladura renouera, amb fosca / lluminosa als ulls, amb la llur de la mirada cremada / pel foc de la indefensió i per tots els sols de la plana, / féu possible que jo, avui i ara, nas en l'aire, orella dreta, / vagi vigilant els traïdors, treballant la meua somada, / namb el call de l'enteniment, amb la veu, amb la paraula. / Aquella gent era necessària.»

L'obra poètica d'en Biel Florit és extensa i forma una seqüència lògica i interconnectada. La formen els reculls *Carussa* (1980), *Amb els ulls fits* (1990), *Pols de corc. En clau de sistole* (1992), *Diàstole i quatre poemes d'amor* (1994), *Ferro de baula* (1997), *Cal calma* (1998), *Segar arran* (1999), *El color de les coses* (2000), *Restoble* (2001) i aquesta *Somada*, que ara vos presentam i que és una baula més d'aquesta garlanda lírica que formen els volums poètics publicats per Florit. Ens consta que no serà la darrera”

Tomeu Martí

Fragments del pròleg titulat
Somada que plau, no pesa

No hi ha caliu

Talment la llenya de figuera a la foganya,
passa de flama a cendra sense caliu.

Així també molts homes.

Tantes comeses!

Algun poema.

Ho has d'entendre

Ho has d'entendre. Mai més en tota la història ningú no tindrà l'encesa vivor de la teva mirada bruna, mirada de cabra en deia un home vell i molt sabut. Ni tampoc exactament el tacte vellutat de la teva pell. Experimenta damunt aquesta base. Escorcolla't. Cerca't. I: ja ho saps, no acalis el cap per a res ni ningú. Camina per la platja just per allà on la llengua de les ones llepa plàcida els teus peus cansats. I: no besis mans si no estàs segur que les estimes. No tenguís por, aquest és un manament molt sòlid de la llei dels déus, mai no entesa pels homes. I: acostant-te al final, hora a hora, dia a dia, saber que, tanmateix, res té més importància que tu tenguís la seguretat que ho has fet el millor possible.

La resta, les miques, pels polls.

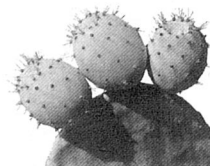
El deure

El deure de l'ametller,
gener crescut,
és fer ametlles,
no espectacle.
El deure de l'home és...
El deure de l'home...
El deure de...
El deure.

Biel Florit

De *Somada*,
dins la col·lecció
Trucs i Baldufes,
El Gall Editor,
Pollença (2003)

SO M ADA

Biel Florit

Francesc Calvet

THE END

**El teu oceà
m'inunda les parpelles:
el naufragi és imminent**

Tomeu Vanrell

II Vespre de poesia a Valldemossa

A l'encontre poètic, que es va celebrar el passat 7 de febrer en el teatre del palau del Rei Sanç de Valldemossa, hi llegiren els seus poemes Tomeu Vanrell, Joan Pomar Mir, Gabriel de la Santíssima Trinitat Sampol i Àngels Cardona. Les ballarines Helwa i Laura Giroto, -coordinades en una coreografia muntada conjuntament amb Àngels Cardona- oferiren una mostra del seu saber; i el músic-cantautor Sinto Serra va interpretar peces pròpies sobre alguns poemes de Josep Maria Llompart. Els artistes plàstics Gaspar Servera i Miquel J. Servera feren un muntatge escultòric-fotogràfic que mostraren a la trobada.

Els nombrosos assistents -en ser més de dues centes persones- superaren totes les expectatives dels organitzadors; entre ells hi eren alguns dels poetes del *I Vespre de poesia a Valldemossa*, (celebrat el setembre de l'any passat) Antònia Serrano i Antoni Vidal Ferrando; Lluís Servera i Carme Bennàssar, que no hi pogueren assistir, hi eren de tot cor. La coordinació de l'acte va anar a càrrec d'Stéphán Fournier, per part de la delegació de l'OCB de Valldemossa, i de Joan Fullana, per part de *S'Esclop*.

El reconegut artista plàstic Nils Burwitz, que resideix a Valldemossa, a més de crear a posta una capçalera pel *II Vespre de poesia a Valldemossa*, va obsessionar a tots els participants de la trobada amb una obra seva signada i dedicada.

L'encontre fou possible gràcies a la generositat de tothom que hi participà i, en especial, de la Família Bauçà de Mirabò, que ens cedí l'ús del teatre del palau del Rei Sanç.

Inicialment estava previst que l'encontre fos a la Fundació Costa Nord i, el mesos d'octubre i novembre de 2003, havien començat les converses els organitzadors del *II Vespre de poesia*, quan el centre valldemossí encara era en mans de Michael Douglas; però, per mor de les dificultats imprevistes sorgides amb els nous directius de Costa Nord, i després d'un caramull de dilacions, i, sobretot, front a l'incompliment del tracte per escrit, s'hagué de cercar precipitadament un altre lloc on es pogués celebrar l'acte.

R.

II Vespre de poesia@ Valldemossa

Dissabte, 7 de febrer a les 19.30 h
al teatre del
Palau del Rei Sanç
- Entrada de franc -

Poetes

Àngels Cardona

Joan Pomar Mir

Gabriel de la S. T. Sampol

Tomeu Vanrell

&

Músic cantautor

Sinto Serra

&

Ballarines coreògrafes i professores de dansa

Laura Giroto i Helwa

&

Mostra escultòric-fotogràfica de

Gaspar Servera i Miquel J. Servera

Organitzat per:

Amb la col·laboració de:

La família
Bauçà de Mirabò

Laura Giroto, ballarina, coreògrafa i professora de dansa contemporània

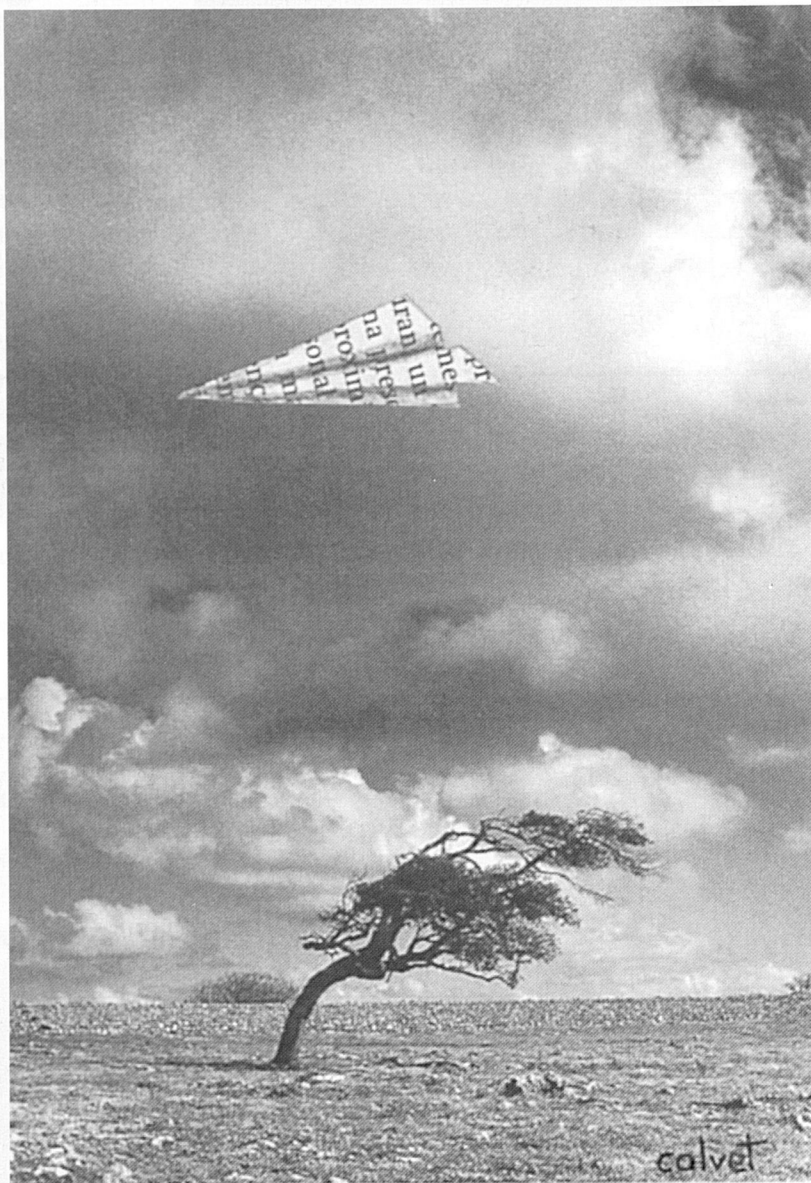

La ballarina Helwa, coreògrafa i professora de dansa

Fotografies de Miquel J. Servera

**Stéphan Fournier, Helwa, Àngels Cardona, Laura Giroto,
Gabriel de la S. T. Sampol, Joan Fullana, Sinto Serra,
Tomeu Vanrell i Joan Pomar Mir (d'esquerra a dreta)**

Collage de Francesc Calvet sobre fotografia de Toni Vidal

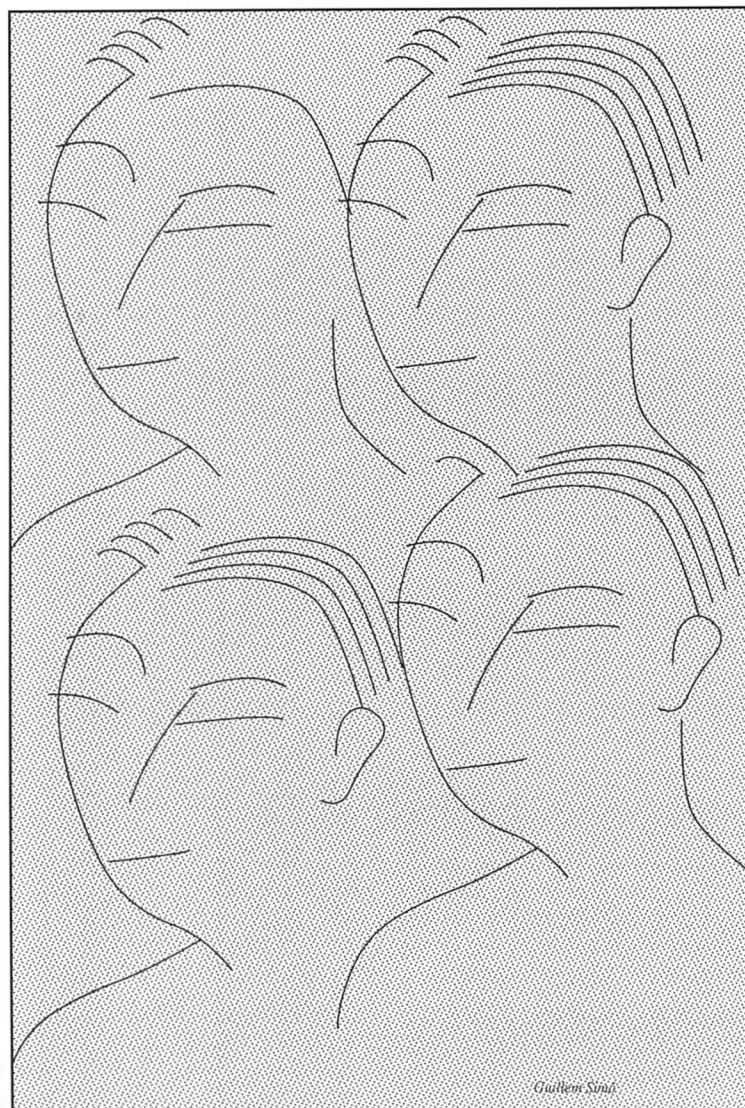
Francesc de Borja Moll, fotografia de Josep Planas

**LES AIGÜES MOLLES
FORADEN LES DURES ROQUES**

L'espasa sobre el cap de la demència,
com si fos l'amic Moll l'únic sensat
davant tanta lletjor sense cadència:
tot mor quan s'aniquila el mot. L'esclat
serà immens, funest, sense clemència.
I nosaltres, servents del vent tronat,
perdem el verb callant. Salva el poeta
de Menorca el color de la desfeta.

Vicenç Calonge

Per un error humà i informàtic, aquest poema no aparegué en el volum d'homenatge dedicat a Francesc de Borja Moll, editat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i el Gremi d'Editors de les Balears.

Il·lustració de Guillem Simó

Una estona de frau

Aigua, i esperança damunt el fil.
Oh plors, oh captura del dessagnat,
neteja i corregeix l'èter.
Més aviat quequeja
escodrinant el misteri nectari.
Vine i bufa
damunt els dits dels desvalguts.
Posa tota la mà sobre cinc tecles
i escolta sense por una estona de frau

Guillem Simó

De 19 Poemes amb música (1973-2000)

Una estona de frau

♩=60

The musical score is written for piano in common time (C). It consists of three systems of two staves each (treble and bass clef). The first system starts with a tempo marking of quarter note = 60. The piece begins with a first-measure rest in the treble staff, followed by a melody in the bass staff. The second system continues the melody in the treble staff, with the bass staff providing accompaniment. The third system concludes the piece with a final cadence in both staves.

DO DE LA BENAURANÇA (SOBRE UN TEMA DE MAX AUB)

*Si Déu ha fet aquest món, jo no voldria ser Déu.
La misèria del món em clivellaria el cor.*

A. Shopenhauer

Beneïts els poetes
perquè mai passaran a foc i a sang
cap reialme de pedra ni cap onatge enfurit per la tempesta.

No pregueu per nosaltres, captaires de les tenebres:
no necessitem cap de les vostres trenta monedes per al nostre heretatge.

Beneïts els poetes
perquè tenen l'esperit de la sal i la fondària del roure.

No pregueu per nosaltres, sotjadors de la rebel·lia:
no ens calen ni els temples ni les espases per fruit del deix de la saviesa.

Beneïts els poetes
perquè no heretaran mai cap terra expropiada ni cap judici sobresegut.

No pregueu per nosaltres, mercaders de la desesperança:
no desitgem cap mot clivellat ni cap existència silenciada entre el coure dels dies.

Beneïts els poetes
perquè el seu cor d'acer i el seu tremp d'olivera els fa indòcils i herètics.

No pregueu per nosaltres, botxins de la llum:
no volem cap delme pagat ni amb les cadenes dels llavis
ni amb el deure de la gleba.

Beneïts els poetes
perquè tenen, encara, la fulgència tendra i penetrant dels ulls
i la dissidència reveladora del llampec i la rauxa.

Manel Garcia Grau

DO DEL DECÒRUM (DE RE POETICA)*A Miquel Martí i Pol*

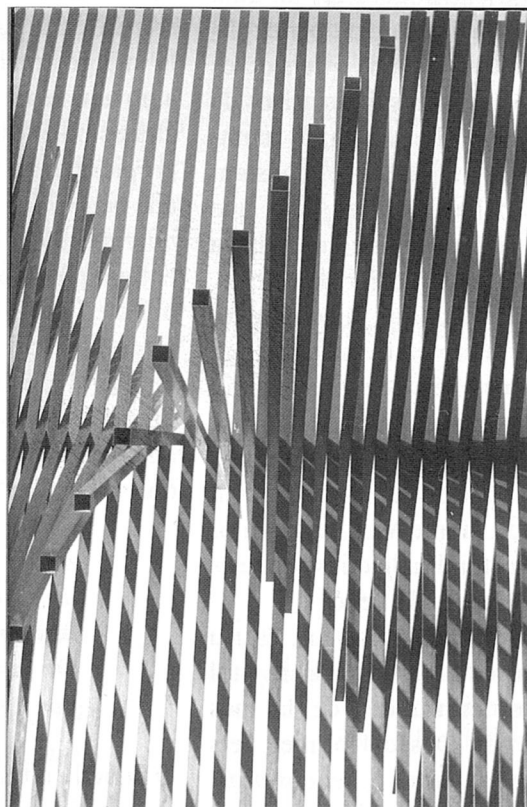
Si la vida no m'exigira cert decòrum
 hi aniria sense afaitar la barba,
 no em netejaria el cos cada matí,
 ni em rasparia les dents al migdia,
 ni em callaria certes paraules altisonants.

Dono per fet que cal anar per la vida
 amb certa decència i amb certa dignitat personal,
 com també dono per fet
 que moriré pobre i oblidat sense cap placa en cap paret
 -ah, el vell costum dels necis i els trepaires-,
 que no cal que em pose cada matí flors als cabells
 ni robes esbiaixades per semblar un poeta autèntic
 ni cal que me'n vaja a dormir amb el compte corrent del viure
 en continus números rojos.

Com que la vida m'exigeix cert decòrum
 hi vaig sense deixar-me afaitar les paraules,
 sense deixar que em netegen ni el crit ni la utopia,
 ni em raspallen els llavis i la fúria,
 ni anar-me'n a dormir sense fer l'amor a la fortuna o al somni
 ni callar-me mai el fèrtil i ardent do de l'heretgia.

Car dono per fet que cal anar per la vida amb certa decència.

Manel Garcia Grau va néixer el 1962 a Benicarló (regió del Baix Maestrat). És doctor en Filologia Catalana i exerceix com a professor de la Universitat Jaume I de Castelló. Autor de diversos llibres de poemes, entre els quals destacam *Els noms insondables* (Premi «V. A. Estellés», Premis Octubre, Edicions 3 i 4, 1990), *Llibre de les figuracions* (IVEI, 1993), *Mots sota sospita* (Premi «Ramon Comas», Ciutat de Tarragona, Edicions Cossetània, 1996), *La ciutat de la ira*, 7imig ed. (1998), *Anatema* (Premi «Ausiàs March» Gandia 2000, Bromera ed.), *Al fons de vies desertes* (Premi «Agustí Bartra», Terrassa 2001, Edicions 62) i *La mordassa* (Perifèric ed., Valencia, 2003). Com a assagista, ha publicat *Poètiques i voluntats per a una societat perifèrica* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, PAM, 1994), *De Castelló a Ítaca* (Premi «Àngel S. Gozalbo», Ajt. de Castelló, 1997), *Polítiques i lingüístiques* (PAM, Barcelona, 1997) i *Les suspicàcies metòdiques* (PAM, 2002), així com el Premi «Recull» (2000) al millor assaig de retrat literari sobre l'escriptor i polític Vicent Ventura. I en el camp de la narrativa, té publicat *El Papa maleït* (Planeta, 2003), una novel·la històrica sobre el Papa Luna. Els poemes que ara publicam són d'*Anatema*, XXXVIII Premi «Ausiàs March» (2000).

Manel Garcia Grau

Fragment
 d'escultura
 d'**Alfaro**

Fotografia de **Robert**

Nota prèvia a *Vers un altre enlluernament*

En un text sense títol datat el 15 d'Octubre de 1974, el meu estimat amic i mestre literari Salvador Espriu, ens diu que, al seu parer, "*el paper del prologuista és inútil, si no nociu a l'obra presentada i a qui l'ha escrita*". "*Em consola de pensar* - continua, sempre un xic irònic, el poeta de Sinera- *que els pròlegs no solen ser mai llegits, i em reca haver d'afegir que tampoc, sovint, els llibres on apareixen*". Aquesta és també la meua opinió quant a presentacions prèvies d'un poemari pugui tractar-se. La majoria de llibres o quaderns de versos que veim publicats, ja ens mostren, a la contracoberta o bé a les solapes, sovint de forma resumida o esquemàtica, la vida i miracles de l'autor, esparses dades biobibliogràfiques, alguns títols d'obres anteriorment editades, col·laboracions a premsa escrita i d'altres activitats paral·leles, de les quals tot el viure de Jaume Mesquida (ho sap tothom i és profecia) n'és brufat des de fa temps. És així que hem de convenir que no és tasca del prologuista parlar de tot això que acab de considerar. Per altra banda, hem d'acceptar de ple que la poesia, el poema, els poemes, no són tributaris de paràfrasis ni d'altres elucubracions explicatives. No hi ha més paraules per explicar un poema que aquelles que formen el poema. La resta, és anar a cercar Na Maria per sa cuina, com solem dir, sempre tan domèstics i xirois, per aquests nostres paratges.

Honestament, pens que els pròlegs, en general i de forma especial quant a llibres de poesia es tracta, fan més nosa que falta, com nosa ens pogués fer un guia que ens menàs per garriga oberta tot maldant per explicar-nos els matisos dels verds dels fullams o dels ocres argilosos de la terra o dels encara més subtils grisos de les vetes de la pedra. Tanmateix, i ho sabem, és inefable el sentit últim de la poesia, i aquest és el constant repte de tot poeta. "Mira i calla" seria el lema que m'imposaria en ple bosc. I aquesta mateixa seria la consigna que voldria suggerir a tot lector de versos. Que ningú no et minvi ni et trastoqui, ni que sigui mínimament, la teva llibertat interpretativa. Que ningú no et privi d'omplir de diversos silencis el teu silenci.

I és per tot això que acab de dir que pens que és lícit defugir de traçar cap tipus de mapa o itinerari que pogués "orientar" la lectura dels poemes que formen *Vers un altre enlluernament* de Jaume Mesquida, autor tan prolífic com autèntic i profund, adjectius, aquests dos darrers, superlatius en tot poeta de debò.

En Jaume, i ho sabem per altres llibres seus, escriu amb el cor, i, en aquest cas, en aquest llibre de títol paradoxalment tan lluminós, escriu des de la més fonda rel del dolor del seu cor. Des del primer vers (*Deixa'm morir tot sol ...*) fins al darrer (*... el cos pres-*

ent de la teva absència), el nostre poeta, amb cinquanta-un poemes aquesta vegada breus, per no dir brevíssims - i pens que entre els més breus hi ha els més encertats -, ens fa guaitar, no sense certes naturals vacil·lacions, a tot un avenc de misteri no mancat, en molts moments, d'un indefinible desencís personal.

Des de la seva soledat, i sovint dirigint-se a un tu tan inquietant com incert, ens demana de compartir amb ell l'inexplicable neguit de viure. Paraules com no-res, absència, mort, cendres, estèril flama, fosca carn, despulles, paoroses ombres, negra ceguesa, tenebres, desaparició i d'altres de consemblant significant i significat, ens assabenten del dany existencial del poeta que, amb tot i dins tot, fa camí vers un altre enlluernament, no sabem si cap aquell ja perdut que, proustianament, voldria recuperar des de la memòria, o cap a un altre reblert de nova llum, cap a una nova lluminosa ascensió en la qual, tanmateix, som *irremissiblement vulnerables*, i en la qual, *trionfal i mut* ha de brillar el *no dir* com si, després de tot, arribàssim a una altra *resurrecció*.

Sens dubte, Jaume Mesquida, en aquests poemes que, de fet, podrien ser fragments d'un únic i més complet poema, ha tingut la gosadia i el coratge de pouar en el més fondo d'ell mateix. Ja ens hi té acostumats, perquè, com ja he dit, és un autor autèntic i profund a més de compromès amb ell mateix i amb el seu poble entès com a nació. Però, així com en altres poemaris de la llarga desena que ja en té de publicats, s'havia recreat en la descripció i l'ús prolix, quasi barroc, de la imatge i de la metàfora, aquesta vegada se'ns revela amb un sentit gairebé sintètic de la forma que en alguns poemes ens remet a la reticència i la contenció pròpies del haikú, art poètica de la qual ja ens en donà una ben vàlida mostra en el seu llibre *La mirada transparent* (1996). La diferència, al meu parer fonamental, entre aquell i aquest seus treballs literaris, rau bàsicament en què el Mesquida d'ara ha endolat el seu paisatge interior, com si de sobte i en qualsevol instant hagués d'esclatar el ruixat final de la seva personal, íntima i essencial existència. És així que ens trobam amb preguntes del poeta que ens poden, per aclaparadores, corferir i, alhora, corglaçar:

*Ànima meva,
de quin altre cos,
has vingut a mi?
De quina altra mort
per a reviure'm?*

O aquella altra amb què acaba el poema ... "I posà"

*Digue'm:
a on vas aprendre
a encastar
en la crueltat la bellesa?*

O encara aquella que resa:

*Contra quina espera
vaig lliurar
els crisantems?*

O aquella altre esfereïdora i lapidària:

*Quin silenci
m'anunciava
tantes vegades
la teva,
meva mort?*

Bernardí Homar

Preguntes, versos tots ells que, com ja aconsellava Jaume Santandreu en el pròleg del llibre *Paraules contra el silenci* del nostre poeta, cal llegir "a espipellades", com per tractar cada poema "entotsolat, entronitzat" en ell mateix.

Pens que aquest *Vers un altre enlluernament* de Jaume Mesquida és un ver i rotund exercici de despullament, de nuditat textual i espiritual. Cada poema és, tot ell, bessó elemental de tot el poema. Aquí no hi ha concessions. Aquí no hi manca ni hi sobre res: cada vers ha estat mesurat minuciosament en el seu contingut, cada silenci hi és definitiu, cada pregunta sap d'antuvi que no trobarà resposta, cada sageta disparada encerta l'exacte centre de la diana. Potser mai no havia estat tan precís el nostre poeta. Ni tan suggeridor. Ni, alhora, tan descarnat.

Personalment, m'agrada un llibre de poesia quan no l'entenc. És aleshores quan em permet de fer-ne múltiples lectures i interpretacions sempre distintes, car distints són els moments i les circumstàncies i les clarors en què em pugui proposar de rellegir-lo. Aquest d'en Jaume, és un llibre que no entenc. Per això m'agrada. És un llibre que no comprenc. Per això m'hi veig. Les temors que s'hi mostren, són les meves temors. El dubte que s'hi planteja, és el meu dubte. I, com qui coneix En Jaume en persona sap de la intensitat del seu dubte, qui conegui ara aquests versos coneixerà En Jaume en persona.

Miquel Mestre

Artà, desembre de 2003

Pròleg de *Vers un altre enlluernament*

Deixa'm morir tot sol

com tot sol hauré viscut,
deixa'm morir
de la sempre nit
de la teva absència,
deixa'm morir en mi
sense que la llum
mancada de tu
mai no em sigui
fosca
ferida,
ans enlluernant quimera.

Jaume Mesquida

De l'obra inèdita *Vers un altre enlluernament*,
que sortirà proximitament dins la col·lecció
Trucs i Baldufes d'El Gall Editor (Pollença)

**CRISTALERIA
PEREZ SABATER**

Telèfons:

Paco 600 44 44 27

José 607 98 45 97

Toni 607 98 46 97

**Carrer de Son Magraner, núm. 4
Son Espanyol, (07120 Palma)**

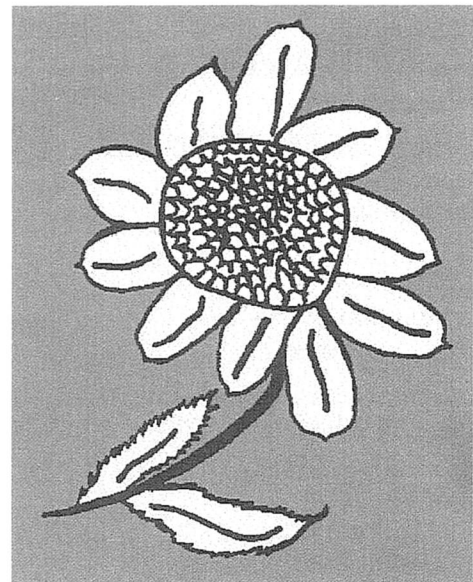
Fax 971 43 90 01

**CRISTALERIA
PEREZ SABATER**

(f) 971 43 84 33

**Taller
aluminio**

**Dibuix col·lectiu
de l'associació Gira-sol**

NOTES

- *S'Esclop, Quadern cultural* no tornarà cap original no sol·licitat i es reserva els criteris de selecció i tipogràfics. El escrits lliurats -d'una extensió màxima de tres fulls a doble espai- hauran d'anar signats amb nom i llinatges i acompanyats del D.I., l'adreça completa i d'un telèfon de contacte. Si es tracta d'un escrit d'un col·lectiu, el signarà, com a mínim, un dels seus components, que se'n responsabilitzarà. En cas de voler fer-nos suggerències, o si voleu comunicar-nos les vostres idees, enviau-les a l'apartat 332, 07181 Palmanova, (Calvià), Mallorca, Balears.

PUNTS DE VENDA

- *S'Esclop, Quadern cultural* es pot adquirir per subscripció anual (6 números per 13,50 euros) i és a la venda, a 3 euros p.u., a la *Llibreria Sagitari* (c/ Joan Miró, 62 d'El Terreno, Palma); *Norma Còmics* (als carrers Nuredduna 7, de Palma i Francesc Martí Móra, 14, d'Es Fortí - Palma); llibreria *La rosa als llavis* (Ramon Llull núm. 16, Palma), *Illa de Llibres-Cipcem* (La Misericòrdia, Palma), a *Santiveri* (c/ Torcuato Luca de Tena, 18, Palma), *Paper & co* (c/ Pérez Galdós, 3, Palma), i també en els quioscs de l'associació *Gira-sol* a l'Hospital General, Son Dureta i Joan March (Caubet).

Alçar la mirada de Francesc Verdú *

La poesia de Francesc Verdú ha estat qualificada de "tremendament sincera". És coneguda la mala premsa que té la sinceritat en literatura. "*De l'urc de no amagar-se gaire, en (diuen) sinceritat*", escrivia Gabriel Ferrater, i, com recordava no fa molt Marc Romera, poesia sincera és equivalent a poesia dolenta, i recordava com Ronald Barthes ja advertia que un llenguatge realitza la seva funció, que és comunicar, per la seva validesa, no per la seva veritat.

Però la sinceritat de Verdú no és sinònim d'exhibicionisme, sinó d'autenticitat, aquella que rebutja la teatralitat que sovint no respecta ni als grans fingidors. Ell mateix ho deixa clar:

*Allò que cada dia em costa més
és haver de conviure amb la meva pròpia falsedat* (p.48)

La idea del teatre del món, tan allunyada, per cert, del món del teatre, està present explícitament i figuradament en molts dels poemes de Verdú, deixant clar que la seva franquesa no és una ostentació del món íntim, sinó l'espontaneïtat expressiva, que té sempre com objectiu:

*Desensorrar la veritat / ma veritat / de l'entramat
de jerarquies / dels faldons i mercadejos / de la vida social*
(p.93).

I aquesta autenticitat es manifesta també mitjançant l'austeritat en el llenguatge i l'estil directe. Naturalment, no vull dir que el barroquisme formal o el sentit recercat, l'hermetisme o la complexitat, no puguin servir a una manifestació autèntica, de la mateixa manera que, com és obvi, es pot ésser fals a rompre fent servir paraules planeres, oracions simples i pensaments elementals, com sovint ho demostren les manifestacions dels polítics. Al contrari, aquí, l'austeritat en el llenguatge, l'estil directe i el fet de dir les coses "*amb les lletres ben rentades*", que deia Llompart, respon a la necessitat que el llenguatge comuniqui idees i sentiments i que, al mateix temps, la paraula no acabi sent mentidera o confusa.

És per això que Francesc Verdú insisteix en aquest llibre en la relativització de la paraula. En posaré uns exemples:

*De la mateixa abstracció / neixes / paraula / boira
de la memòria / paisatge difús / Així arribes / prenyada de
confusió / A penes res* (p.17)

I tanta és la pretensió de servir l'autenticitat expressiva, que l'autor tem que les paraules, en lloc d'aclarir embullin, en lloc presentar-nos ens disfressin, i en lloc de verificar-nos ens desmenteixin; per això diu en un poema aforístic:

*Quan despulla la meua vanitat / em queden tan poques
paraules...* (p.60)

I, amb la mateixa motivació, més endavant confessa humilment el seu dubte:

*No estic segur de voler continuar escrivint / no estic
segur de les paraules* (p.72)

per encara tornar a esmentar l'escenari social on es representen els papers políticament correctes:

*Estem nuats a una carassa / a una maleïda paraula
/ (...) un no/ enmig de l'escenari* (p.75)

Així com el detector de mentides no és res més que un detector d'emocions vertaderes, Francesc Verdú ens fa saber que confia més en el llenguatge directe, sensual, sensible i emocional que en la seva traducció en paraules racionals o racionalitzades, per fidedignes que puguin arribar a ser:

*Vull que sàpigues (que) / sense trobar la clau de les
paraules / obrir la teua ànima* (p.51)

Per això, tal vegada parafrasejant Blas de Otero, ens diu que si hem perdut la confiança, o si patim el dubte, ens queda, no la paraula, sinó la rosada, com una aliança amb allò que és més natural. (*Ens queda la rosada*; p.100)

Veim com la poesia de Verdú contraposa els valors naturals de les expressions espontànies, als valors dictats per la raó artificial, pel seny excessivament prudent, i per l'experiència: el condó de l'experiència (p.43), com diu ell mateix, per a demanar-se tot seguit, amb escepticisme, *Com recobrar aquella ceguesa de la força, el coratge i l'impuls?* (p.44)

En definitiva, hi ha un anhel per recuperar l'espontaneïtat, la sensibilitat sense intermediaris, l'expressió primitiva de les emocions no contaminades per condicionaments, convencions, lleis i morals. En la confrontació entre l'ètica i l'estètica Francesc Verdú opta per l'estètica, si més no, com a desig; i en la confrontació entre raó i emoció es decanta per l'emoció. Exemples d'aquesta elecció se'n podrien posar molts,

però tal vegada el més clar sigui el poema "Tancar Parèntesi":

Atrapar de nou la fragància i la ceguera/ tancar parèntesi / recuperar el somni ajagut // Tancar parèntesi / tancar l'endimoniada raó / obrir la mirada (p.79)

I aquests versos em serveixen per esmentar una altra de les característiques per a mi més remarcables de la poesia de Verdú: l'ús de la paradoxa; unes paradoxes que, més enllà de ser un recurs retòric, són el resultat de l'observació atenta d'una realitat que només es completa en l'aparent contradicció: *la voluntat de morir / Quina força més paradoxal*, s'exclama explícitament l'autor en el poema "Dignitat" (p.28); i parla, per exemple, del silenci de la vida (p.40), d'arribar mort a la supervivència (p.78), de com tornar també és una manera de fugir (pp.8-11), parla de l'esclau gloriós i de triomfar cap a la buidor (p.68), de la mort com a profunda intuïció de l'animal viu (p.81) i dels temors confiats (p.65) o somniadors (p.95)

Així, doncs, la paradoxa, de vegades aliada amb la ironia i la sàtira ens dóna una de les claus de la poesia de Verdú, sincera, sí, però mai emocionalment impúdica; senzilla, també, però no insubstancial; seria, tot plegat, la paradoxa formal d'explicar la complexa pol·lució humana amb paraules ben rentades.

I potser la paradoxa i la ironia es manifestin també en les cobertes del llibre. ¿No és, per ventura, una paradoxa ésser poeta i economista a l'hora? Sóc dels que ho tenen molt per socarrat això de no mesclar biografia amb bibliografia, però quan hom es presenta en els poemaris com economista i banquer, per alguna cosa deu ser. Si em permeten l'autoreferència, jo, en els meus llibres em present com a psicòleg, i no ho faig -Déu me'n guard!-, per presumir de res, sinó més aviat per demanar disculpes per si de cas m'he passat de condiments psicologistes. Francesc Verdú, alguna cosa ens vol dir quan en els seus llibres de poesia es presenta com economista. Cal demanar-se -ja de passada- si es presentaria com a poeta en publicar un llibre d'economia o en presidir un consell d'administració. Ara podria fer com els jutges que es fan preguntes i se les contesten ells mateixos, malgrat hi hagi la possibilitat de demanar-ho directament als implicats; això sí que deu ser qüestió d'economia. Jo, abans que contesti el mateix autor, ho faré amb un dels seus versos, per mostrar que l'economista la sap llarga, i no només en l'aspecte monetarista, també en l'àmbit de l'economia psíquica i emocional, per exemple quan escriu:

Hi ha persones que mai no en tenen prou / acumulen i acumulen i arriben a ésser / efectivament les més riques del cementiri (p.15)

O també en afirmar:

Et passes la vida estalviant / per a comprar la teva llibertat/ i quan creus que ja la tens/ te n'adones que no et queda suc/ per a fruit-la (p.16)

I encara quan diu:

passem la vida acumulant rutina/ tenint i desitjant tenir més (p.84)

Per altra banda, a més de com a economista, Francesc Verdú es presenta a la solapa com un apassionat per les belles arts i, això que no té res de paradoxal, es deixa veure a molts dels seus poemes. Jo n'he triat el que dedica a Ramon Canet i que acaba dient:

Efectivament, l'art és la millor teràpia (p.46)

I com que ja he avisat que a les solapes dels meus llibres s'especifica que som psicòleg, ningú no s'estranyarà si, sense entrar a discutir sobre l'excel·lència de l'art com a teràpia, afegesc que la teràpia, una bona teràpia, és el millor art.

Però, a la meua manera d'entendre-ho, no acaba a la solapa la ironia i la paradoxa d'*Alçar la mirada* i ambdues s'escampen també a la contracoberta del llibre.

Si un anterior poemari, *La flaire dels codonys*, era un llibre dur i sense concessions que va ser qualificat de pessimista, desencisat i amb un cert nihilisme, malgrat també hi traspuava, molt en el fons, una intenció vitalista, podria resultar una mica sorprenent que aquest nou recull fos, com diu la contracoberta, un poemari d'esperança, amb una mirada plena de calma i d'humanitat, i amb una passió encesa que comporta el compromís de viure, i en què, malgrat és cert que també s'anuncia crítica i ironia, tot d'una se'ns fa saber que són càlides i serenes. Així, doncs, ¿és que Francesc Verdú ha passat d'una *Flaire dels codonys* de versos desprietats a un *Alçar la mirada* amable, animós, seré i càlid? ¿O és que, tot plegat, no és sinó una paradoxa o una ironia més?

Tot llibre és susceptible de ser llegit des de la pròpia consciència i des del propi estat d'ànim, per això jo no dubt que *Alçar la mirada* no es pugui llegir com un poemari que apel·la l'esperança, que lloa decididament els valors de l'amistat i els de la natura i fins i tot, que predisposa a la calma, al cap i a la fi l'escepticisme i la

serenor, sobretot a partir de certa edat, són més aviat sinònims.

Malgrat tot, ¿hem de concloure que en "alçar la mirada" s'ha perdut de vista l'aspror dels codonys? Jo, des de la meua lectura, pens que no. I intentaré provar-ho breument.

Si efectivament aquest és un poemari d'esperança, com s'anuncia, ¿per què ja de bon començament hi ha un poema que es titula, a la baixa, "Una tímida esperança"? (p.21). Potser més que esperança el que queda és expectació: *Expectant/ un poc més menyscreient/ esperes palpant el nou dia* (p.91) Però, és que en un altre lloc defineix el que som tots en realitat: *Som ciutadans de la convalescència / mendicants de l'esperança.* (p.45), i arriba a afirmar que si podem contemplar el panorama amb certa tranquil·litat, no és tant perquè n'esperem res en net, si no més bé perquè hem posat cuiró o, per dir-ho amb un dels seus versos: *penses com t'has anat avançant a la maldat* (p.77). I ja l'apoteosi de la desesperança la trobam al poema "Només això". Escriu:

El descobriment de la pròpia derrota / produeix eixe silenci resignat/ que no és més que l'avanç / de l'anunciat abandonament total (p.47)

Pel que fa a la serenor, que es manifesta en bona part del llibre com una atmosfera dominant, un to volgut, i que es concreta, per exemple, en poemes com "Ple de serenitat" (p.83) o "El poema ja fet" (p.98), també es romp amb l'aspror de poemes com "Rate race":

Al crit de llops / tothom ocupa el seu lloc / després quan s'escolta el menyspreu / es tensen els darrers músculs /

finalment sona tot val / i comença la primera de les carreres / on les rates compateixen per la carronya

Igual joc de contraris, de paradoxes, podríem fer quant a l'anunciat compromís de viure. Cert que hi ha un compromís de viure, entès no com un compromís social sinó com un compromís íntim amb si mateix, val a dir, una voluntat, una decisió que està per damunt d'una realitat no massa reconfortant. Poemes com "Vaig al cementiri" (p.27), "Jo estic ací" (p.62) o "Un dia qualsevol" (p.67) ho posen de manifest. Però, paradoxalment, dins aquest to vital emergeixen poemes sorprenents com "Ja la sorpresa no sorprèn", on afirma: *Vençut retut/ contemple l'albada sense melangia* (p.99).

En definitiva, "Alçar la mirada", és un poemari ple d'autenticitat, on, a la manera de l'autoretrat machadià, la senzillesa de la meua pobra indumentària (p.59) no implica la simplicitat: "No em simplifiqueu", (p.101), demana amb força el poeta en el darrer poema.

Les lletres d'*Alçar la mirada* són rentades, però la ironia i la paradoxa, amb la virtut de convocar per igual la reflexió i l'emoció, el somriure i la inquietud, constitueixen el parell de forces que fa girar enèrgicament el món poètic de Francesc Verdú.

Finalment, una recomanació molt sincera: no deixin de baixar la mirada, paradoxalment, per llegir aquest *Alçar la mirada*.

Víctor Gayà

* Galeria Altair, Palma, 18 de desembre de 2003.

Serafí Sard Brunet

La Grandeur

*(o de com tanta grandesa
en una illa tan petita
acabarà per enfonsar-nos)*

*La moral és la disfressa
del pragmatisme
en aquest ball, il·lús, d'aspiracions
on les màscares no sols arreceren
ans també fan sensació de mudat,
talment com les fruites verinoses
vesteixen els colors de l'ètica
que no els permet matar.
Sembla que tanta mar ens tenyeix,
insistent, de blau;
només la sang ens tornarà
el color natural al rostre:
hipòcrita en el vici de fingir,
i més cabota en l'acte de sentir-se
fill escollit del benefici,
bastit en els valors
que sols són l'estètica correctora
de les seves misèries.*

(Inèdit)

Jaume Munar

Yolanda Rodríguez, escultura en gres

POESIA FRANCESA D'AVUI

Quan es fa un treball de presentació de poesia estrangera com aquest, sempre es cerca la flor i nata dels textos inclosos, ja que és certa la responsabilitat, de cara al lector i la responsabilitat amb el propi poeta qui ha confiat amb l'autor. Sempre és difícil aquesta relació lector-poeta-autor. Aquesta vegada, incloent dins aquesta secció a **ANDRÉ MARISSSEL**, pens que he encertat la jugada.

André Marissel és un poeta nascut a Laon el 1928 i autor fins avui de més de 26 llibres. El crític A. Laude ha dit de la seva obra: "... a més del seu talent personal com escriptor, té també un absoluta sinceritat davant els greus problemes plantejats avui, per l'individu..." André Marissel dirigeix la revista «Les Cahiers de l'Archipel». A més, vint-i-un altres llibres parlen de la seva obra. Destaquem-ne: *Histoire de la Poésie Française - IX* - Robert Sabatier - Ed. Albin-Michel -1988.

Maties Tugores i Garau

Nos vies indignes d'armoiries

Repoussent
Torrents et fatigues à leurs trousses.

Ereintées, vouées aux subterfuges,
Sages et folles nos paroles
Se rencognent n'importe où.

A l'imitation des sites défoliés,
Si la neige renonce à fondre,
La crapuleuse mélodie du givre à s'expatrier,

Nous dévisageons la honte:
N'importe où pour n'importe qui refuge,
Nos vies, nos dieux en porte-à-faux.

LA PEUR

La peur, sous la vase de l'étang famélique,
La peur, limace qui prend le large,
Atteint de plein fouet l'enfant,
L'enfant sauvage.

Tout l'inconscient est sa torche
D'insomnie, avec
Des jouets sans nom, magnétiques.

RIPOSTE

Poseurs de collets et pillards amorcent
Leur dérouté... Ils subodoraient la présence
D'un justicier dans les clairières.

Rassemblant ses troupes poussiéreuses,
Le pèlerin qui maintient secrète sa mission
Foule en sorcier vengeur la terres des Légendes.

Les nostres vides indignes d'armes

Empenyen
Torrents i cansaments, rere elles.

Esllomades, consagrades als subterfugis,
Moderades i boges les nostres paraules
S'arraconen onsevulla.

Davant la imitació dels llocs desflorats,
Si la neu renúncia a fondre,
La indecent melodia de la gebrada per exiliar-se,

Examinen la vergonya:
Onsevulla per qualsevol protegeix,
Les nostres vides, els nostres déus en fals.

LA POR

La por, sota el llot de l'albufera famèlica,
La por, llimaga que es fa a la mar,
Ateny de cara al nen,
El nen salvatge.

Tot l'inconscient és la seva torxa
De desvetllament, amb
Joguines sense nom, magnètiques.

RÈPLICA

Instal·ladors de llaços i saquejadors inicien
El seu fracàs... Sospiten la presència
D'un justicier dins les clarianes.

Agrupant les seves tropes polsegoses,
El viatger que manté secreta la seva missió
Trepitja com un bruixot la terra de les Llegendes.

André Marissel

L'ÀNGEL DE LA MITJANIT

Per dalt l'ullastre de l'era,
de nit, l'Àngel ho anuncia
(i ho diu a la greu manera):
- *Guàrdia civil, policia,*
entre Artrutx i Cap de Pera,
dins una fràgil pastera
i amb molta de companyia,
viatja una tal Maria,
futura mare primera.

Tancada sa fusteria,
l'emigrant Josep patia
pel part que ja no té espera.

Preparau-li una establia
amb mula i bou...

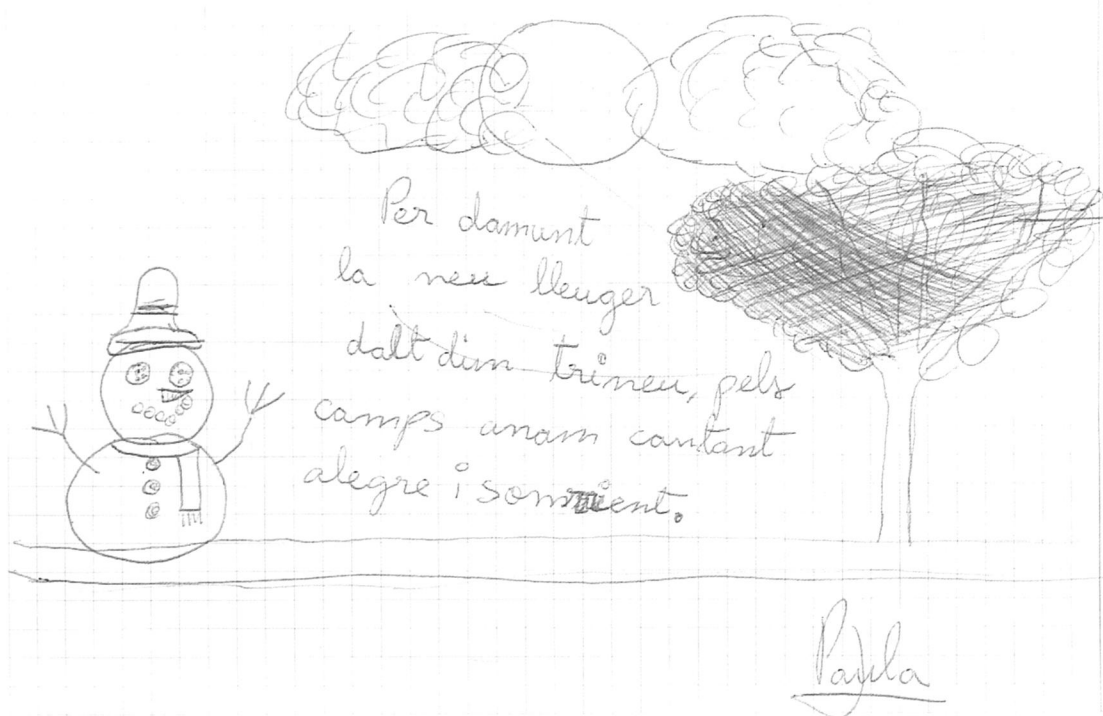
(Ja llúia
l'estel a l'hora darrera).

No ho digueu a ningú més
- N'Herodes el mataria!-,
que vénen sense papers.

Ai, la llei d'estrangeria!

Pere Xerxa

Nadal, 2003

Dibuix de Paula Company

Miquel J. Servera

Els subscriptors de *S'Esclop* varen rebren, dins el núm. 12, aquesta làmina numerada i signada per l'autor

Ricard Anckermann, *Retrat d'una jove llegint*. Oli sobre tela

AIRE ACONDICIONADO - EQUIPAMIENTO HOTELERO

HUMICLIMA

SERVICIO Y GARANTIA

www.humiclimate.com

ISO 9002

HUMICLIMA - Cami Vell de Bunyola, 39 - Pol. Ind. San Castelló - Palma de Mallorca - Tel. Oficinas 971 431 216 - S.A.C. 971 431 090 - Fax 971 200 228 - 971 754 751 - E-mail: humiclimate@humiclimate.com

KLIMA HOTELS - Avda. 16 de Julio, 53 - Pol. Ind. San Castelló - Palma de Mallorca - Tel. Oficinas y S.A.C. 971 900 390 - Fax 971 900 395 - E-mail: klimahotels@ono.com